МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования и науки Республики Татарстан
Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
"Беденьговская основная общеобразовательная школа"
Тетюшского муниципального района
Республики Татарстан

РАССМОТРЕНО
на заседании МО
________Саттыева С.Н.
Протокол №1
от 15.08.2025

СОГЛАСОВАНО
Заместитель директора по учебной работе
________Саттыева С.Н.
от 15.08.2025

УТВЕРЖДЕНО
Директор МБОУ «Беденьговская ООШ»
_______Р.Р.Сайфутдинов
Приказ №51 о/д от 15.08.2025

ДОКУМЕНТ ПОДПИСАН
ЭЛЕКТРОННОЙ ПОДПИСЬЮ
СВЕДЕНИЯ О СЕРТИФИКАТЕ ЭП
Сертификат: 00EA83A6012FC7BB1416B5B66B2DB5B040
Владелец: САЙФУТДИНОВ РУСЛАН РИШАТОВИЧ
Действителен с 25.06.2024 до 18.09.2025

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

дополнительного курса

“Татарский язык- мой родной язык»

(«Татар теле- туган телем») для 3 класса

с. Татарская Беденьга, 2025

Аңлатма язуы.

Укучының мөстәкыйльлеген, инициативасын, иҗади сәләтен үстерү - мәктәпнең төп бурычларыннан берсе. Укучының сәләтен үстерү өчен тиешле шартлар булдыру әһәмиятле, чөнки сәләт бары тик дөрес оештырылган эшчәнлектә генә үсә.

Күренекле мәгърифәтче Каюм Насыйри: "**Табигый сәләтлелек ул очкын гына, ул сүнәргә дә, кабынып китәргә дә мөмкин, аның кабынып китеп, зур ялкынга әверелүендә төп мәҗбүри көч булып хезмәт һәм үз-үзеңә таләпчән булу тора,”** – дигән. Билгеле бер эш белән җитди һәм эзлекле шөгыльләнгән баланың сәләте тиз ачыла, кызыксынучанлыгы арта.

Туган телдә сөйләшүче сәләтле балалар өчен “Татар теле-туган телем” өстәмә курс эш программасы укучыларда белем алуга һәм фәнгә карата кызыксыну уяту, белемнәрне тирәнәйтү максатын күздә тотып төзелде. Программа сәләтле баланың мөмкинлекләрен тагын да үстерергә, һәр укучының тел белеме буенча сәләтен ачарга ярдәм итәчәк.

Максат:

1. Сәләтле укучыларны ачыклау, аларның иҗади эшчәнлегенә кирәкле шартлар тудырып, талантын үстерү.

Бурыч:

1. Шәхси үзенчәлекләрен исәпкә алып, һәр укучыны актив акыл эшчәнлегенә тарту, иҗади сәләтен үстерү.
2. Укучыларда фәнгә карата кызыксыну, белемгә омтылыш тәрбияләү.
3. Фән буенча алган белемнәрне тирәнәйтү һәм дөньяга уңай караш формалаштыру.
4. Фәннәрнең кешелек практикасындагы әһәмияте турындагы күзаллауны үстереп, укучыларның алган белемнәрен тормышта куллана белергә өйрәтү.

Предмет буенча олимпиада укучыларның сәләтләрен ачу һәм үстерүдә эффектив чара булып тора. Укучыларның беренче мөстәкыйль ачышлары нәкъ менә башлангыч сыйныфта укыганда күзәтелә.

Хәзерге вакытта башлангыч сыйныф укучылары татар теле буенча мәктәп һәм район буенча гына түгел, республика бәйгеләрендә дә катнашалар. Гадәттә, олимпиада биремнәре мәктәп программасы дәрәҗәсеннән катлаулырак була. Шуңа күрә балаларны стандарт булмаган биремнәрне үтәүгә әзерләү, шулай ук чит тирәлектә үзеңне иркен тотарга өйрәтү - курс эшенең төп бурычларыннан берсе. Эшләрне мөстәкыйль башкару, фәнни – эзләнү эшчәнлеген оештыру иҗади эшчәнлекне башлау өчен мөмкинлек ача.

Түгәрәк эшен оештыруда түбәндәге юнәлешләр күз алдында тотыла:

- сүзгә сак караш тәрбияләү, дөрес сөйләшергә өйрәтү, тел буенча белемнәрне тирәнәйтү, татар халкының мәдәнияты , сәнгате белән тирәнрәк таныштыру, стандарт булмаган биремнәрне үтәү.

Максатка ирешү өчен балада ихтыяр көче тәрбияләргә, бөтен көчен, сәләтен, игътибарын тупларга өйрәтергә кирәк. Шушы сәләтләргә ия булган укучы гына, әти-әни һәм укытучы белән берлектә, зур уңышларга ирешә ала.
Укыту эшчәнлеген башлаганда шушы вакытка укучыларның белем дәрәҗәләрен белү мөһим, бу алга таба эшне ни рәвешле оештыру мөмкинлеген ача. Кайсы эшкә күбрәк вакыт бирүне дөрес планлаштыру, алга таба эшнең нәтиҗәсен арттырырга ярдәм итә.

Программада республика, әдәбият, сәнгать әһелләренә бәйле даталар исәпкә алынды. Материал яшь үзенчәлекләренә туры китереп планлаштырылды. Программада, теоретик материал белән беррәттән, практик эшләр үткәрү дә каралган.

Курс эше атнага 1 сәгать исәбеннән планлаштырыла. Еллык сәгать саны - 34.

Программаның максаты һәм бурычлары

Укучыларның белем дәрәҗәләрен үстерү. Татар телен практик яктан куллануга ирешү.

Бурычлар:

- тел белеме буенча белемнәрне арттыруга ярдәм итү;
- фикерләү сәләтен үстерүгә мөмкинлекләр булдыру;
- үзара зәвыклы итеп аралашуга теләк тудыру һәм Татарстан Республикасы тарихына һәм мәдәниятенә хөрмәт хисе тәбияләү.

Көтелгән нәтиҗә

Бу программаны өйрәнгәннән соң укучылар түбәндәгеләрне белергә тиеш:

Татарстан, татар халкы, аның тормыш-көнкүреше, традицияләре, әдәбияты, сәнгате турында әдәби телдә сөйли һәм яза белергә;

татар балалар язучыларыннан өйрәнелгәннәренең әсәрләрен белергә һәм анализларга;

текстны камилләштерергә, кабатлауларны булдырмыйча сүзләрне синонимнары белән алмаштырырга;

сөйләм культурасы таләпләрен үтәргә;

сөйләмдә антонимнарны кулланырга;

еш кулланыла торган кушымчалар белән эшләргә, аларның ни өчен кулланылуын аңлата, куллана белергә;

өйрәнелгән темалар буенча стандарт булмаган биремнәрне үтәргә;

чит тирәлектә үзеңне иркен тотарга.

Календар- тематик план.

№	Тема	Сәгать саны	теория	практика	Үткәрү вакыты
1	Кем ул хәбәрче?	2	1	1	
2	Бүгенге матбугатның чишмә башы кая барып тоташа? Газета- журналлар кайчан барлыкка килгәннәр?	2	1	1	
3	Районыбызда нәшер ителүче «Тәтеш таңнары» газетасы белән танышу. Редактор, җаваплы сәркатип нинди эш башкара? Хәзерге вакытта газета ничек басыла?	2	1	1	
4	Сүзләрнең мәгънәләре. Синоним сүзләр.Газеталарга күзәтүләр.	2	0	2	
5	Газеталарга күзәтүләр.	1	1	0	
6	Балалар матбугатының бай тарихы	1	0	1	
7	Укучыларны әдәби сөйләм стильләре белән таныштыру. Публицистика стиле турында киңрәк мәгълүмат бирү.	2	2	0	
8	Хәбәрче өчен иң кирәкле сыйфатлар: кызыксынучанлык, күзәтүчәнлек, белемлелек, төгәллек, өлгерлек.	4	2	2	
9	Әкиятләрнең төзелешен, язу үзенчәлекләрен аңлату.	2	2	0	
10	Хайваннар турында әкиятләр иҗат итү.	2	0	2	
11	Тылсымлы әкиятләр иҗат итү.	2	0	2	
12	Тормыш- көнкүреш әкиятләре иҗат итү.	2	0	2	
13	Шигырь төшенчәсенә билгеләмә бирү, аның эпик жанрлардан аермасын ачыклау, күңел дөньясына тәэсире турында сөйләшү.	1	1	0	
14	Рифма, строфа һәм шигырь интонациясенең шигырьдә әһәмиятен аңлату.	2	2	0	
15	Яз ел фасылы турында шигырьләр иҗат итү.	2	0	2	
16	Авылдашларыбызның иҗаты белән танышуны дәвам итү.	1	1	0	
17	Укучыларны табышмак иҗат итәргә өйрәтү.	1	0	1	
18	Укучыларны мәзәкләр иҗат итәргә өйрәтү.	1	0	1	
19	Аралашу осталыгына өйрәнү яшь хәбәрчегә аеруча мөһим. Аның кагыйдәләре.	1	1	0	
20	Мәктәптә булган вакыйга яки факт турында язу	1	0	1	
		34	15	19	

Укытучы өчен әдәбият исемлеге

Төп әдәбият

- С.Г.Вагыйзов, Р.Г.Вәлитова. «Кызыклы грамматика».Казан «Мәгариф», 2009
- Хатипов Ф.М. Әдәбият теориясе. – Казан: Мәгариф.
- Хөсни Ф. Ни әйтергә? Ничек әйтергә? – Казан: Таткитнәшр.
- Абдуллина Р.С. Стилистика һәм сөйләм культурасы мәсьәләләре. Яр Чаллы.
- Сафиуллина Ф.С., Зәкиев М.З. Хәзерге татар әдәби теле. Казан. "Мәгариф" нәшрияты, 2005.
- Сәлимов Х.Х. Татар теленең орфоэпик сүзлеге. Чаллы, "Камаз" нәшрияте, 2005.

Өстәмә әдәбият

- Н.С. Гыймадиева «Дәрестә һәм дәрестән соң» Казан, 2004.
- С.М. Трофимова «Татар теле һәм әдәбияты укытучысына» Казан, 2005.
- Ф.С. Сафиуллина «Учат таблицы и схемы» Казан.
- Л.К. Хөснетдинова «Әдәбият укыту мәсъәләләре» Яр Чаллы, 2009.
- Юсупов Р.А. Укучыларда сөйләм культурасы тәрбияләү. – Казан: Тат.кит.нәшр.
- С.Г.Вагыйзов “Кызыклы грамматика” “Мәгариф” нәшрияты

Укучылар өчен әдәбият.

1. Вәлиуллина Р.Г., Нигмәтҗанова Ф.М. Эшлекле татар теле.- Казан. 2004.
1. Татар теленең орфографик сүзлеге. Казан. Татарстан китап нәшрияте.
2. Татар теленең аңлатмалы сүзлеге. 3 том. Татарстан китап нәшрияте, Казан.
3. Русча-татарча, татарча-русча сүзлекләр.
4. “Салават күпере”, “Ялкын”, “Мәгариф” журналлары, “Көмеш кыңгырау”, “Сабантуй” газеталары.